

Arbetsmarknadsnämnden

2025-02-12

§ 6 Remiss, Aktivitetskravsreformen, svar

Dnr AN 2024-269

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Socialförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Yttrande lämnas enligt Integrations- och arbetsmarknadsförvaltningens samt Socialförvaltningens förslag till beslut.

Ärende

Utvecklingsledare Oskar Reinholdsson informerar i ärendet.

I Ds 2024:29, *Aktivitetskrav inom försörjningsstödet - för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet*, föreslås att ett aktivitetskrav för vuxna kvinnor och män som uppbär försörjningsstöd införs i socialtjänstlagen. Aktivitetskravet ska innebära dels ett krav för individens rätt till försörjningsstöd, dels en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla aktiviteter och insatser som möter behovet av en meningsfull heltidssysselsättning. Insatserna ska vara ett komplement till övriga statliga och kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser och ska utformas så att deltagarna är oförhindrade att ta ett arbete samt även i övrigt kan stå till arbetsmarknadens förfogande. Rent konkret kan det handla om aktiviteter för att öka den enskildes förmåga att arbeta eller studera, som förbättrar språkkunskaper, inom kommunal förvaltning eller för att söka jobb.

Utredningen föreslår en relativt bred målgrupp för aktivitetskravet men vissa grupper ska undantas, bland annat föräldrar till barn under ett år och de som redan har sysselsättning på heltid i form av arbete, studier eller statliga, kommunala eller regionala insatser. Utredningen lämnar inga förslag om finansiering och ersättning till kommunerna, men beräknar kommunernas kostnader för att tillhandahålla aktiviteter i enlighet med förslaget till mellan 2,9 miljarder kronor och 3,2 miljarder kronor. Samtliga författningsförslag föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Sammantagen bedömning

- Linköpings kommun ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag, och anser att aktivitetskravet kan bidra till större likvärdighet och rättssäkerhet samtidigt som lokal anpassning möjliggörs.

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Arbetsmarknadsnämnden

2025-02-12

Kommunen tillstyrker därmed införandet av ett aktivitetskrav i socialtjänstlagen och förordar utredningens alternativförslag.

- Linköpings kommun anser att utredningens kostnadsberäkning är rimlig och ger en god fingervisning om vad reformen som minst kan tänkas kosta om ambitionerna ska infrias. En tillräcklig finansiering är helt central för att säkerställa kommunernas kapacitet att tillhandahålla meningsfulla aktiviteter. Reformen behöver vara fullt ut finansierad i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen och kommunernas ersättning bör inordnas i de generella statsbidragen.
- Linköpings kommun delar inte utredningens bedömning att utbildning inom exempelvis kommunal vuxenutbildning inte skulle vara en lämplig insats inom aktivitetskravet. Kommunen delar inte heller utredningens bedömning att arbetsplatsförlagda aktiviteter endast ska kunna anordnas inom kommunal förvaltning, och inte inom exempelvis kommunala bolag eller idéburen sektor.
- Linköpings kommun delar inte utredningens bedömning att kommunernas insatser inom aktivitetskravet ska vara fortsatt sekundära och komplementära i relation till Arbetsförmedlingens insatser. Kommunen förordar vidare skärpta aktivitetskrav för även Arbetsförmedlingen och dess leverantörer, samt en skarpare reglering av samverkan kring individer som berörs av aktivitetskravet genom en SIP-inspirerad samverkansstruktur där alla berörda parter deltar.

Linköpings kommun saknar förslag i utredningen om utökad tillgång till barnomsorg oavsett hemkommun, och vill påtala behovet av likvärdig tillgång till barnomsorg som en central faktor för att reformen inte ska få negativa konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Yrkanden

Elin Andersson (V) yrkar på sitt eget förslag till yttrande;

Sammantagen bedömning

Linköpings kommun vänder sig mot att införa heltidsaktivering inom ramen för den nya socialtjänstlagen. Socialtjänstlagen är inte, och ska inte vara, en arbetsmarknadsåtgärd. I och med den tydliga förflyttningen av målgruppen från vuxna arbetslösa som står till arbetsmarknadens förfogande till att gälla vuxna som uppbär försörjningsstöd generellt ser vi en risk att personer som av olika anledningar inte är arbetsföra kommer slås ut när försörjningsstödet eventuellt sänks eller försvinner.

Om förslaget genomförs kommer det att leda till att människor som lever på mycket små resurser kommer att förlora det sista skydd de har. Det kommer därmed att leda till att antalet fattiga människor i Sverige ökar. Försörjningsstödet är det yttersta ekonomiska skyddet, så frågan är vad dessa människor ska leva av när de inte längre får ta del av det. Det riskerar att skapa en ytterligare rekryteringsbas för gängkriminalitet.

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Arbetsmarknadsnämnden

2025-02-12

Linköpings kommun anser att heltidsaktiveringen kan vara positiv för enskilda individer men att villkora försörjningsstödet med heltidsaktivering är inte, och ska inte vara, syftet med försörjningsstödet enligt socialtjänstlagen.

Heltidsaktivering kan eventuellt vara en del av en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Men att som enligt utredningen inkludera det inom ramen för den nya socialtjänstlagen får ett helt annat syfte. Arbetsmarknadspolitiken ska regleras av andra lagar än socialtjänstlagen. Försörjningsstödet är det yttersta skydds nätet. Orsakerna till att man behöver försörjningsstöd kan vara många och inte enbart pga arbetslöshet. Vi vill poängtera att arbetslöshet inte ska vara en anledning till att man som person behöver försörjningsstöd utan att man vid arbetslöshet ska erbjudas arbete, en stark försäkring i A-kassan eller andra arbetsmarknadspolitiska insatser.

Linköpings kommun motsätter sig formuleringen i kap 4 §5 kring konsekvenser av uteblivande i aktivitet. Vi ser en risk i att personer som av olika anledningar inte deltar i aktiviteten blir utan försörjningsstöd. Det kan innebära stora konsekvenser för den enskilda personen och utredningen saknar förslag på hur det ska hanteras.

Om regeringen ändå väljer att införa heltidsaktivering i socialtjänstlagen ser vi att det är av stor vikt att det finns med att vuxenutbildning kan räknas som heltidsaktivering så rätten till barnomsorg.

Beslutsordning

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer Elin Anderssons (V) yrkande på sitt eget yttrande mot förvaltningarnas förslag till beslut och finner att arbetsmarknadsnämnden beslutar enligt förvaltningarnas förslag till beslut.

Protokollsanteckningar

Lars Roxå (KD) lämnar följande protokollsanteckning;

Sid 2 position 3 ska sista meningen avslutas med...., och inte inom exempelvis kommunala bolag, idéburna sektorn och privata näringslivet.

Nuvarande skrivning är olycklig då exemplet exkluderar privata näringslivet och vi vill därför lägga till det för att få en mer komplett helhetsbild av arbetsplatsförlagda aktiviteter.

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--

Arbetsmarknadsnämnden

2025-02-12

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse – Aktivitetskrav inom försörjningsstödet - för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet Ds 2024:29, yttrande till Socialdepartementet, 2025-01-17
Bilaga - Yttrande

Beslutet skickas till:
Arbetsmarknadsnämnden
Social- och omsorgsnämnden
Kommunstyrelsen

Ordförandens signatur	Justerarens signatur	Justerarens signatur	
-----------------------	----------------------	----------------------	--